

POSTANOWIENIE

Dnia 14 czerwca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Renata Stępińska (sprawozdawca)

Sędziowie: SO Weronika Oklejak

SO Jarosław Tyrpa

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2016 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi małoletniej A. J. – reprezentowanej przez przedstawiciela ustawowego ojca M. J.

przy udziale Prezesa Sądu Rejonowego dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie, w sprawie do sygn. akt I Ns 645/14/N

postanawia: 1. stwierdzić przewlekłość postępowania prowadzonego przed Sądem Rejonowym dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie do sygn. akt I Ns 645/14/N;

2. przyznać od Skarbu Państwa -Sądu Rejonowego dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie na rzecz A. J. kwotę 2.000,00 zł (dwa tysiące złotych);

3. oddalić skargę w pozostałym zakresie;

4. zasądzić od Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie na rzecz A. J. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania;

5. nakazać Skarbowi Państwa-Sądowi Rejonowemu dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie zwrócić na rzecz A. J. kwotę 100,00 zł (sto złotych), uiszczoną tytułem opłaty sądowej od skargi.

SSO Weronika Oklejak SSO Renata Stępińska SSO Jarosław Tyrpa

UZASADNIENIE

Skarżąca małoletnia A. J. – reprezentowana przez przedstawiciela ustawowego ojca M. J. wniosła o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie, sygn. akt I Ns 645/14/N oraz przyznanie od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie kwoty 5.000 zł oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadniając powyższe skarżąca podniosła, że w dniu 18 marca 2014 r. złożyła wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po E. K.. W dniu 29 maja 2014 r. została wezwana do uzupełnienia braków formalnych wniosku, które uzupełniła pismami z dnia 10 i 12 czerwca 2014 r. Następnie pismem z dnia 18 sierpnia 2014 r. Sąd wezwał ją o podanie danych dotyczących nieznanego z miejsca pobytu uczestnika, a powyższe informacje zostały podane w dniu 4 września 2014 r. Na skutek powyższego, Sąd zarządzeniem z dnia 22 grudnia 2014 r. ustanowił dla nieznanego z

miejsca pobytu uczestnika kuratora procesowego. Po upływie 4 miesięcy od dnia wydania zarządzenia, tj. 22 kwietnia 2015 r. wnioskodawczyni złożyła wniosek o przyspieszenie rozpoznania sprawy. Zarządzeniem z dnia 6 maja 2015 r. Sąd wezwał ją o podanie danych dotyczących uczestniczki, albowiem korespondencja adresowana do niej powróciła z adnotacją „błędne dane adresowe, brak nr 4a”. W odpowiedzi na powyższe wnioskodawczyni złożyła wniosek o ustanowienie kuratora dla uczestniczki, zaliczka na poczet jego wynagrodzenia została uiszczona w dniu 25 sierpnia 2015 r., a zarządzeniem z dnia 23 października 2015 r. Sąd ustanowił kuratora. Wnioskodawczyni zarzuciła, iż od dnia wydania powyższego zarządzenia do dnia złożenia skargi (10 maja 2016 r.) minęło 7 miesięcy, a w tym czasie Sąd nie podjął żadnych czynności, zmierzających do zakończenia postępowania. Skarżąca zarzuciła również, iż wniosek o spadkobranie został złożony ponad 2 lata temu, a w sprawie nie odbyła się żadna rozprawa.

Prezes Sądu Rejonowego dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W zakresie rozpoznania skargi w sprawie o sygn. akt I Ns 645/14/N Sąd Okręgowy na podstawie analizy akt sprawy ustalił następującą sekwencję czynności procesowych:

- wniosek o stwierdzenie nabycia spadku zaadresowany został do Wydziału III Rodzinnego i Nieletnich wpłynął do tutejszego Sądu w dniu 21 marca 2014 r., po czym w dniu 24 marca 2014 r. został przekazany do Wydziału I Cywilnego,
- w dniu 27 marca 2014 r. wyłączono oryginał testamentu i nastąpił przydział sprawy do referatu,
- zarządzeniem z dnia 8 maja 2014 r. wezwano pełnomocnika wnioskodawczyni do usunięcia braków formalnych wniosku, poprzez przedłożenie odpisu wniosku i załączników, a ponadto wezwano do złożenia zaliczki na poczet kosztów ustanowienia kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu uczestnika i do uprawdopodobnienia, że jego miejsce zamieszkania nie jest znane,
- w dniu 13 czerwca 2014 r. wpłynął brakujący odpis wniosku, po czym w dniu 16 czerwca 2014 r. pismo, w którym pełnomocnik wnioskodawczyni uprawdopodobnił, iż nieznanne jest miejsce pobytu uczestnika,
- zarządzeniem z dnia 23 lipca 2014 r. wezwano pełnomocnika wnioskodawczyni do podania ostatniego miejsca zamieszkania uczestnika L. K. w Polsce. Pismo pełnomocnika wnioskodawczyni z tą informacją wpłynęło w dniu 8 września 2014 r.,
- w dniu 22 grudnia 2014 r. wydane zostało zarządzenie o ustanowieniu kuratora dla uczestnika L. K. nieznanego z miejsca pobytu,
- w dniu 10 kwietnia 2015 r. wpłynęła odpowiedź kuratora na wniosek, natomiast w dniu 24 kwietnia 2015 r. pismo pełnomocnika wnioskodawczyni zawierające wniosek o przyspieszenie rozpoznania sprawy,
- zarządzeniem z dnia 29 kwietnia 2015 r. wezwano pełnomocnika wnioskodawczyni do podania aktualnego adresu zamieszkania uczestniczki B. S., informując, że korespondencja przesłana pod adres wskazany we wniosku powróciła z adnotacją „błędne dane adresowe...”,
- w dniu 20 maja 2015 r. wpłynęło pismo pełnomocnika wnioskodawczyni, zawierające wniosek o ustanowienie kuratora dla uczestniczki,
- zarządzeniem z dnia 20 lipca 2015 r. wezwano pełnomocnika wnioskodawczyni do złożenia zaliczki na poczet kosztów ustanowienia kuratora dla nieznannej z miejsca pobytu uczestniczki i do uprawdopodobnienia, że miejsce zamieszkania uczestniczki nie jest znane,
- w dniu 26 sierpnia 2015 r. wpłynęło pismo pełnomocnika wnioskodawczyni usuwające powyższe braki, w związku z czym w dniu 23 października 2015 r. wydane zostało zarządzenie o ustanowieniu kuratora dla uczestniczki B. S.,

- w dniu 20 kwietnia 2016 r. doszło do zmiany Sędziego Referenta,

- w dniu 24 maja 2016 r. wydane zostało zarządzenie o wyznaczeniu terminu rozprawy na dzień 21 września 2016 r., które zostało wykonane w dniu 25 maja 2016 r.

W powyższym stanie sprawy nie budzi wątpliwości, że postępowanie Sądu Rejonowego jest dotknięte przewlekłością postępowania.

Ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki określiła w art. 2 ust. 1 pojęcie przewlekłości postępowania, stanowiąc, że przewlekłość zachodzi wówczas, gdy postępowanie w danej sprawie trwa dłużej niż to jest to konieczne do wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne do rozstrzygnięcia sprawy, uwzględniając ocenę terminowości i prawidłowości czynności sądowych, charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawłości, znaczenia dla strony, która wniosła skargę rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron. Normatywna treść powołanego przepisu wskazuje zatem, że przewlekłość postępowania ma miejsce, gdy trwa ono ponad konieczność niezbędną do wyjaśnienia istotnych dla końcowego rozstrzygnięcia okoliczności faktycznych i prawnych, leżących w związku przyczynowym z działaniem lub bezczynnością sądu. „Przez przewlekłość postępowania rozumie się w praktyce brak czynności zmierzających do rozstrzygnięcia, zachodzący dłużej niż jest to konieczne do rozważenia sprawy bądź zgromadzenia dowodów. Chodzi o to, by czynności zmierzające do wydania orzeczenia kończącego zabierały odpowiednią ilość czasu, to jest odbywały się bez zbędnej zwłoki (...). Przewlekłość postępowania zachodzi wtedy tylko, gdy zwłoka w czynnościach jest nadmierna (rażąca) i nie znajduje uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy” (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23 listopada 2010 roku, II S 28/10, KZS 2010/11/50). Zwłoka stanowi kwalifikowane, tj. zawinione opóźnienie, stąd nie każde więc przedłużenie czynności postępowania stanowi naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie. Zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury, który Sąd Okręgowy w pełni podziela, ustalenie „zaistnienia przewlekłości postępowania nie jest zależne jedynie od upływu czasu i subiektywnych odczuć skarżącego, a jest wypadkową czynników obiektywnych oraz czasu niezbędnego do podejmowania działań zgodnych z obowiązującymi przepisami przewidującymi prowadzenie określonych procedur” (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 11 maja 2005 roku, II S 26/05, Lex nr 151808). Należy stwierdzić, że w przypadku postępowań jurysdykcyjnych ocenie podlega terminowość dokonywania czynności zmierzających do rozstrzygnięcia sprawy, przy czym „sama długość postępowania nie przesądza jeszcze o tym, iż jest ono przewlekłe. Konieczne wskazanie na konkretne długotrwałe i nieuzasadnione zaniechanie sądu, względnie na dokonywanie czynności w sposób nieefektywny albo na działania, które jedynie pozorują podejmowania czynności w sprawie” (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 4 września 2012 roku, I S 83/12, Lex nr 1217714).

Z analizy akt sprawy wynika, że w postępowaniu przed Sądem Rejonowym dochodziło do pewnych przerw pomiędzy kolejnymi czynnościami, a w szczególności w okresie od 8 września 2014 r. do 22 grudnia 2014 r., co może być po części usprawiedliwione dużym obciążeniem referatów poszczególnych sędziów. Jednakże nie budzi wątpliwości Sądu Okręgowego, że do rażącej i nie znajdującej uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy zwłoki doszło w okresie od 23 października 2015 r., kiedy to ustanowiono kuratora dla nieznannej z miejsca pobytu uczestniczki do dnia wyznaczenia terminu rozprawy w dniu 24 maja 2016 r. na dzień 21 września 2016 r. Tak długiego okresu przewlekłości postępowania nie może w całości tłumaczyć fakt, że jak wynika z odpowiedzi na skargę Prezesa Sądu Rejonowego, w okresie od połowy stycznia 2016 r. Sędzia Referent przebywała na urlopie wypoczynkowym, a następnie na zwolnieniach lekarskich i z powodu przedłużającej się jej nieobecności w dniu 20 kwietnia 2016 r. doszło do zmiany Sędziego Referenta. Z pewnością urlop wypoczynkowy i choroba są obiektywnymi przeszkodami, które należy uwzględnić przy rozpoznaniu skargi, ale w tej sytuacji do zmiany Sędziego Referenta winno dojść wcześniej, zaś rozprawa powinna być wyznaczona w krótkim terminie.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy stwierdził przewlekłość postępowania prowadzonego do sygn. akt I Ns 645/14/N, na podstawie art. 12 ust. 2 w/w ustawy.

Na podstawie art. 12 ust. 4 w/w ustawy przyznał od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego na rzecz skarżącej kwotę 2.000 złotych, uznając iż kwota ta jest adekwatna do stwierdzonego stopnia przewlekłości postępowania. Żądanie skarżącej przewyższające tę wartość było natomiast nieuzasadnione, jako wygórowane i nie znajdujące obiektywnego uzasadnienia w świetle wyżej wskazanych okoliczności. Podkreślić bowiem należy, że sama skarżąca w dużym zakresie przyczyniła się do zwłoki w rozpoznaniu sprawy. Po pierwsze, że skoro była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, to winna złożyć wniosek o stwierdzenie nabycia spadku do właściwego wydziału Sądu Rejonowego, tj. do Wydziału I Cywilnego, a nie do Wydziału III Rodzinnego i Nieletnich. Po drugie, wniosek nie powinien zawierać żadnych braków formalnych, a skoro zawierał wniosek o ustanowienie kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu uczestnika, to winien wskazywać jego ostatni adres i uprawdopodobnić, że jest on nieznan z miejsca pobytu. Po trzecie, przed wniesieniem wniosku wnioskodawczyni winna ustalić prawidłowy adres uczestniczki, a stwierdziwszy, że także ona jest nieznan z miejsca pobytu, już we wniosku o stwierdzenie nabycia spadku winna tą okoliczność uprawdopodobnić i zawrzeć wniosek o ustanowienie kuratora dla nieznannej z miejsca pobytu uczestniczki.

Na marginesie należy też zauważyć, że ustanowienie w niniejszej sprawie kuratora dla nieznanych z miejsca pobytu uczestników, wiązało się z koniecznością kolejnego ogłoszenia o ich ustanowieniu zarówno na tablicy ogłoszeń w budynku Sądu, jaki i Urzędu Miasta K. przez okresy po jednym miesiącu.

W pozostałym zakresie skarga podlegała oddaleniu, zgodnie z art. 12 ust. 1 w/w ustawy.

W przedmiocie kosztów niniejszego postępowania Sąd Okręgowy rozstrzygnął na zasadzie § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800).

Wobec zasadności skargi co do zasady, zwrotowi w trybie art. 17 ust. 3 w/w ustawy podlegała opłata w kwocie 100 złotych.

SSO Weronika Oklejak SSO Renata Stępińska SSO Jarosław Tyrpa